

Очима трави (збірка)

Анатолій Крат

ОЧИМА ТРАВИ

І
україна якої нема

мотто

осоння
скорочує тінь

до крапки

навчитися б
стислості
сонця

*

україно
з вибитими очима

україно
зі зламаними крилами

україно
з неплідним лоном

над тобою
застиг у чеканні
гробар

а ти ще й досі
прикидаєшся живою

коли ж я писатиму
твое ім'я
з великої літери

*

мої очі
як дві руїни

мої очі
як ночі пітьма

крізь сльозу
бачу дві України

що була
і якої нема

*

я з країни
де камінь плаче
де сльоза
як вугілля пече

де могили
горбами
неначе
для живих
підставляють плече

я з країни
що серце крає

і вистуджує
в жилах кров

де є люди
в яких не вмирає
і надія
і віра
й любов

*

урвався
стогін
криничного серця

на тонкому вістрі
заіржавілої
шаблі

увігнав
заступ у землю

хотів докопатися
до води

а докопався
до крові

testament
за життя відмовляюся жити
гаснуть гнотики втомлених віч
сил нема ні мовчати ні вити
що не день то чорніший за ніч

я здружився б напевне з мерцями
бо нещасних нема серед них
я сліпий бо живу зі сліпцями
в незалежній країні сліпих

чужина
батьківщина там, де я батько
Ф.Ніцше
чужинцем сторожко блукаю
в путі втомився і змалів
я україну скрізь шукаю
аж очі стер до мозолів

уже не вільний обережний
уже й останній запал стих
унезалежнено залежний
повсюди край глухонімих

живі знеможено лягають
в могильні спушені горби
а мертві всюди сновигають
хоч без кайданів а раби

уже пора б і на спочинок
пече на скронях сивина
а весь життєвий мій ужинок
це бідність голод чужина

голод
регоче
облисіле дерево

на всі зуби
які лишилися

одне
червиве яблуко
на гріхопадіння

усього
села

Соловки
Знову лід навколо кисне,
тишу рве капіж.
На даху бурулька висне,
мов лискучий ніж.

Смертний вирок снігу пише
вітер-вовкулак.
За убивство і за вірші —
всіх в один барак.

Небо ніби в чорну рамку
втиснули круки.
Березіль... сльотою плямка
табір... Соловки...

*

і якщо назавжди
заплющу очі

все одно
під важкими повіками

склітима
україна

*

і настав час
громадити каміння

чи не задля нової

Вавілонської
вежі

чеченський диптих

1

чорні дими
над горами

як чорні
удовині хустки

по убієнних
твоїх синах

Ічкеріє

2

якщо уб'ють
поховайте мене
зі зброєю

аби ніхто
не зміг відібрати

два метри землі
у якій
лежатиму

*

із ненависті убити

зможу я без каяття
у ненависті любити
вчитись треба
все життя

*

коли помирав
поет

останній
свій вірш

записав на землі

справжні вірші
повинні

пахнути
землею

*

Петру Питалеву
є поети
які пишуть олівцем
аби краще було стирати
написане

є поети
котрі пишуть
кульковою ручкою
щоб увічнити свої рукописи
для нащадків

є поети

які пишуть на комп'ютері
живучи
у віртуальному світі

а є такі поети
котрі пишуть серцем
відчуваючи нерв поезії
обпеченою шкірою

доторкаєшся
до такої книжки
і тобі боляче

доторкаєшся
до такої книжки
і гоїш свій біль

*

відходять поети у інші світи
і часто і тихо
і тужать за ними прийдешні листи
і радість і лихо

колись непомітно і я відійду
за обшири тіні
і снігу запону собі покладу
в тісній домовині

*

сліпець
зрячими пальцями
обмацує простір

час
шротом піску

всмоктує тіло
у порожнечу

вершник без голови
зважився
на бій

із власною
головою
кам'яна баба
німим докором
дивиться мені
просто в очі

порожнім
випеченими часом
очницями

скільки у неї
запитань
за сотні століть

а в мене

жодної
відповіді

*

дивлюсь
довоєнну хроніку

й зненацька
набігають
хвилями сльози

на очі

од сміху тих

кого вже давно
немає

лабіринт
мозок
має здатність
збуджувати уяву

уява
має здатність
збуджувати мозок

б'ється
заґратоване серце
в тенетах
реалій і візій

у пошуках
виходу

я
(анти-анатомія)

думка думка
блукає в лабіринтах потопає у хтивій
істини спермі

погляд погляд
занурюються зривають одежу
в елітарність з першої-ліпшої

авангарду жінки

руки руки

творють щоденне голублять перса

й звичайне диво красуні

ноги ноги

здобувають футбольне торкаються колін

золото партнерки

я я

людина анти-людина

я не я

і є

я

*

речі

що оточують мене

у площині

минулого

сьогодення

майбутнього

зберігають

пучкову геометрію

моїх пальців

візуальну оптику

мого погляду

термічний дотик
моєї шкіри

комп'ютер мозку
зберігає
напівстерті дискети спогадів

життя
щоденне складання програм

у пошуку
найоптимальнішого
алгоритму буття

*

минає ранок
минає день
минає вечір
минає ніч

зрештою
минає й життя

отак
і рухається людство

по спіралі
проминань

*

приголубимо серце
вутлою синню

поруїнуємо
липке павутиння
сумнівів

випружимо крило
готуючись до перельоту
у вирій

чого ж так довго
не жовкне
листя

*

посивів дах
моєї хати

сліпе око
ластів'ячого гнізда

пече
мої зрячі
очі

*

хто заспіває
призабутої пісні
померлим

хто оповість
чудернацькі казки
ненародженим дітям

хто оповість

історію роду
нащадкам
рідною мовою

хто наважиться
вмерти
в ім'я життя

спіраль часу
деформувалася
в знак запитання

хто випрямить

*

повернутись
до замуrowаних гнізд

не сподіваючись

на чужі
шпаківні

*

чий це біль
пір'їною

ламає
вітрові крила

перетікає срібло сивини
у дзеркало

час
порівнятися
з вічністю

*

я кинувся вліво
с с
т т
і і
н н
а а
я кинувся вправо

шарпнувся вперед
с с
т т
і і
н н
а а
й назад відступив

чорний квадрат
Малевича

геометрія
моєї
долі

*

ступили
літа мої

на калиновий міст

та й згубились
у тумані

зозулиного
мовчання

*

коли западе
невблаганна твоя
сльоза

прямо
у небо

коли стече
живиця
злущених мрій

у чорну
безвість

пригадай
кольорові сни
між дискретністю
сірих буднів

я останній
промінчик сонця

розщеплений
бурулькою березня

що фатально
тане

*

сів
посеред поля
стомлений

і зазирнув
у зелені очі
землі

але вони мене
не віддзеркалили

*

Володимиру Буричу
у чисельнику
життя

у знаменнику
смерть

якщо
скоротити дріб

одержиш
кільканадцять
зозулиних ку-ку

метаморфози
намагався
злетіти у небо

до Бога

а опинився
мов кріт
під землею

ішов
до тернової істини
пам'яті

а спіткнувся
осліплений
об поріг забуття

тягнувся
до високого мистецтва
любові

а пізнав
науку
ненависті

*

одного разу
ми поглянемо
на те
що збудували

і
відмовимось жити

*

сліпну

серед байдужих
облич

глухну
від чужої мови

падаю
натикаючись на жебраків

моїм рукам
ніколи
не бути крилами

а ногам
не топтати
зеленого рясту

очниці
давно вже висохли
до дна
й зяють
пекучими ранами

ось так
я і став
на власній землі

вигнанцем

*

в кімнаті
відчуваю себе Богом

упіймавши сонце
в замкнену
клітинку шибки

на вулиці
стаю рабом

перетворившись
на мізерну стрілку
гігантського
сонячного
годинника

наближається час

великого
протистояння

дисертація
(захист)
теза: життя і смерть
ототожнює
рух

докази: 1 рухаюся
в думках у батька
зверху донизу
2 рухаюся
у череві матері
по колу
3 рухаюся
в дитячій колисці
вперед і назад
4 рухаюся
від школи і вузу

до ЗАГСу
5 рухаюся
по службовій драбині
уверх
6 рухаюся
в персональному авто
швидко
7 рухаюся
в інвалідній колясці
повільно
8 рухаюся
в автобусі з чорною смугою
вперед і вниз
9 рухаюся
в утробі землі
рівномірно

висновок: життя і смерть
ототожнює
рух

*

сміх
мажорне арпеджіо
губ

антитеза розпачу
і в'язниця для сліз

культі слів
продираються
межі гострими зубами

і стають
протезами

будинок пристарілих
в чорній пащі
вікна

ніколи не з'явиться
язичок постаті

вічна приреченість
на німоту

***

озвучую
глухонімі рухи
дерев

зачовгую
траурний креп
асфальту

власною кров'ю
чорнозем
перетворюю на червонозем

кладу голову
на ешафот часу

й телепортуюся
у безчасся

тільки б не розчинитися
у буденності

очікування
адаптація

до власного й чужого
болю

картковий будиночок
спокою
у якому спить
моє сумління
наркотичним сном
смерті

до наступного пришествя
Месії

***

грішу
висловленістю
власних думок

причащаюся
мовчанням Христа
з ікони

спокутуюся
мудрістю хреста
на Голготі

самозречення діалогу
мозку
з папером

* * *

чернетка
лабіринти думок
не причесаних

скрижалі
світогляду

гадюче кубло
варіантності

кардіограма
почерку

приречення
на вічне наближення

до горизонту
ідеальності

33
дворукість мою оцвяшено
отернено лоб вінцем
лиш еліпс очей прикрашено
дитинства яйцем-райцем

ув'язнено ноги брилами
вповільнено крові рух
хоч тіло моє знекрилене
та крилить над світом дух

безсоння
скальпель
запаленої свічки

вихоплює
з чорних ям зіниць
два вогняних метелики

що розправляють
тремтячі крила

над кістками

вже давно перетлілого
болю

*

частіше
спиняєш свій зір
на зламаній гілці

частіше
вихоплюєш поглядом
тих
хто старіший

і зима
вже здається тобі
не такою й нестерпною

старість
надходить тоді

коли починаєш
заздрити
молодим

II
Час помирає в людині

*

я бачив
власну

смерть

як упав
посеред вулиці
на бік
з розплющеними очима

у яких
відбивалися
ноги тих

хто байдуже
крокував
далі

*

коли
помру

розпадуся
на міріади
несхожих сніжинок

і розтану
у теплих долонях
Бога

а ти
вийдеш із хати
і дивуватимешся

чому це раптом
видав

солоний дощ

благання

Господи

дай мені сили

вмерти спокійно

без прокльонів у горлі

прикрий

мою наготу тілесну

від очей блудливих

Словом своїм

не дай розминутись

безсмертній душі

в межисвітті

з рідними серцю

душами

даруй забуття

поза пам'яттю

вічного й сущого

проминання

бо не знести мені

Боже

ніколи

довічний тягар

хреста

могильного

*

змирюся з осінню

і літо прокляну
за те
що так теплом
причарувало
і на вмирання
кинуло поталу
змирюся з осінню
і літо прокляну

життя спливає воском
як свіча
душа
позбутись тіла
так запрагла
і трунок смерті
п'ю смиренно
й спрагло
життя спливає воском
як свіча

*

встигнути
відділити

матерію від духу
мрію від думки
зерно від полови
друга від ворога
життя від смерті
себе від себе

і
вмерти

*

над падолистом
вижовклих бажань

вакуум безруху

в лабіринті
викривлених тіней

невагомість самотності

осипаються
стрілки годинників

в безодню
зречення руху

не людина
помирає в часі

а час
помирає
в людині

матеріалізація

стверджую
(кучері сина)
час
(власна лисина)
категорія
(сивина матері)
матеріальна
(могила діда)
абстрактність

(.....)

поза межами
часу

* * *

віддаю
своє тіло
на відкуп

зими

аби вона
шматувала його
батогами віхоли

весни

аби вона
загоювала його рани
білими бинтами
ромашок

літа

аби воно
пестило його
подібно до жінки
ніжними пальчиками
променів

осені

аби вона

накинула
на тіло моє
саван із павутиння

підготувавши
в далеку
дорогу

* * *

пробую
обігнати
час

не вистачає
другого дихання

виринаюся
з оболонки
власного тіла

і сягаю мети

не помічаючи

як
перестаю
існувати

*

приречений
на вічне блукання

в лабіринті
потойбіччя

не шукатиму
виходу з нього

що може бути
чорнішим
за світло

*

надійде
пора

і випаде
твоє скельце
з калейдоскопу буття

як листя в грудні
як сніг у травні
як сонце вночі

а поки живий
тішся ілюзією
про безсмертя
безгрішних душ

бо це напевне
єдине
про що залишилося
мріяти

в оцьому

бездушному
світі
*
кімната
стає багатшою

на одну постать

полохлива
пташка сну

кидається навтьоки

лезо
запаленої свічки

розрізає
закільцьовану темряву

воском
ридає
тиша

постать розчиняється
в сірчаній кислоті
натовпу

кімната бідніє

на одну
постать

*

Олександрові Бригинцю
в кав'ярні
випито
усю каву

проте дощ
пригощає нас
повними келихами
калюж

вип'ємо
на здоров'я

марудний день
затиснутий
між нашими просторікуваннями
і доїдений
мов грилетта

падає повагом
у шлунок обрію

може зустрінемося
ще восени

після
смерті

*

зранений
невправною рукою
камінь

кричить
голосом мертвої квітки

на обличчі спогади
розходяться
колами по воді

руйнуються
крихкі береги
ілюзій

хтось незнайомий
помирає
в мені

перетинаючи шлях
до безсмертя

*

як ІСІКАВА ТАКУБОКУ
написав
на узбережжі

замість ієрогліфу
ВЕЛИКИЙ
слово СМЕРТЬ

але море
поглинуло
той напис

отже
лишається
жити

очима трави
осінньою сльотою
забите горло
не можу
ворухнути язиком

хробаки снують
поміж ребрами
перетравлюють плоть
на порохно

ноги босі
вперше за цілу вічність
лежать
упокорені
саваном тиші

очі мої
протинають
стебла трави

і я дивлюся
на оцей проминаючий світ
з-під землі

їхніми очима

*

пам'ять переповнена
померлими

все менше
думаю про живих

час
умирати

*

скільки горя
може умістити

одне
людське серце

мовчать
могильні хрести

*

вишукую те
що давно вже втрачено

визбирую те
що ніколи повернути
не в змозі

старіючи
замикаємо біль
в собі

і носимо
для рівноваги
під серцем

не загасити б
невправним рухом
останню зірку

на заході

в моїй смерті
моє життя

***

не схитнеться
полум'я свічки
від подиху

не розплещеться з горнятка
вода колодязна
від цілунку
спраглих губ

не розв'яжеться вузлик
материної хустки
щоб струсити попіл
з волосся

буде сум брьохати
по зарошених очах
від сонця до місяця
і навпаки

тесаний стіл
тричі
обійде хату
і вклякне

під вагою
невтішного
горя

***

напитися
мертвої води

і впасти
під вагою поминальної
свічки

придавивши
віком труни
останній промінь сонця

хто любить світло

ніколи
не зможе позбутись
тіні

цвинтар
горе
горбатить землю
рельєфами
без'язиких дзвонів

перетираючи плоть
на порох
блукає по цвинтарю
занімілий вітер

вичитує стерті
дощовим наждаком
написи
на хрестах

і сивіє
туманом

реквієм
цнотливу

мою босоногість
лоскочуть
вії трави

душі померлих
випорскують з небуття
сонячними
зайчиками

реквієм
мертвого каменю
очікує

живої вологи
сліз

травневий дощ
Тадею Карабовичу

травневий дощ
заглиблений у земну
сутність

філософія пізнання
істини

людська смерть
заглиблена у власну істину

філософія сутності

*

у неї були

заплющені очі
і стулені вуста
і схрещені руки

над якими самотньо
палахкотіла свічка

віск поволі
котився вниз

і грів
захололі
руки

*

листя в калюжі
вітер в деревах
місяць за хмарами

наприкінці
життя

свічка пригасла
пахощі ладану
тіні на стінах

наприкінці
життя

вервиць гойдання
тиха молитва
сльози коханої

наприкінці
життя

подих останній
розпачу крики
зранена тиша

наприкінці
життя

*

рух краплі

б
по той і скла
к

непідвладний дотику
моїх пальців

друзі
відходять у небуття

не встигаючи
розвітатися

*

помираю
у кожній квітці

помираю
у кожній хвилині

помираю
сам у собі

може
тому і живу

*

іду
оминаючи

кожну стеблину
трави

на якій
писано

історію
мого роду

пам'ятай

кожен біль
поза межами
витривалості

перетворює камінь
на квітку

*

перекотиполем
мчатиме за тобою
степ

перепинятимуть
на грузькому шляху
половецькі баби

душитиме спогадом
євшан-зілля

а коли вмерзнеш
у землю
останнім подихом

спалахне всесвіт

свічкою
материнки

***

чи може бути
для тебе ріднішою
інша земля

ніж та

в яку тебе
покладуть

*

жахуюся
серед живих
людей

заспокоююсь

на цвинтарі
посеред мертвих

чи не тому
що все ближче
й ближче

до останнього
прихистку

***

як же так
діти бавляться
в сонячному промінні

а мене вже
немає

як же так
молодята цілються
безсоромно

а мене вже
немає

як же так
старенькі прошкують
стежиною

а мене вже
немає

бо усе відтепер

не для мене

як же це так

***

живу

вгрузаючи в землю

по пояс

по груди по очі

а від того

могили наших батьків

вищають

***

по цей бік

мовчання

по той бік

мовчання

коли ж

наше перше слово

не буде

прокляттям

***

коли від мене

нічого й ніде

не лишиться

десь і колись

чужа мати
назве немовля
моїм іменем

і в нього
буде розріз моїх очей
і колір мого волосся

і сміятиметься воно
як і я колись
кутиком вуст

і писатиме
наївні вірші
сподіваючись
на першу книжку

й кохатиме несамовито
ніби востаннє
до згуби

і з того кохання
народиться
моє безсмертя

якого
я так і не зміг
за життя
збагнути

***

з глибин віків
дісталася у спадок
незаперечна істина

оця
початок без продовжень
не початок
а без початку
не бува й кінця

ця оболонь
немов фатальна риска
чумацький шлях
обірвана струна
в моїх очах
гойдається колиска
а на повіки
наплива труна

***

яке лагідне
шемрання
морських хвиль

які ніжні
їх вогкі обійми

отака
напевне
і смерть

глибока й безмежна
з солоним
присмаком

***

секунди місяці роки
постійно й неодмінно
десятиліття і віки
скороминущо й тлінно

нам часу плинну круговерть
довіку не спинити
чим більше думаю про смерть
тим довше прагну жити

***

струшую
попіл снів

втискуюсь
у фотелю спогадів

живу
передчуттям снігу

***

однією миттю
вмерзаю
у кригу свічада

й все життя
несу на собі

відбиток
холодної смерті

***

в згарищі
жевріє попіл
надій

чи ж бути
новому багаттю

від повіву
крил метелика

***

друзі
яких так мало

посадіть
мені в головах
кущик терпкої калини

і в пекучий мороз
пом'яніть
калиновим соком
на пошерхлих губах

лише не пораньте
зубами
кісточку

якій проростати

пахощі
(диптих)
1.
самота

пахне димом
пригаслої
свічки

2.
щойно

спиляне дерево

пахне
майбутнім
димом

***

порохном слів
встеляю

дорогу назад
у дитинство

а чим встелятиму
шлях
до безодні

***

перебираємо
мінливість овиду

і не маємо змоги
вловити

бодай один
не зужитий
колір

діалектика
прокинувся

ранок

за вікном
брунькується вишня

хотів
зірвати квітку
а вже плід

хотів
доторкнутись до ягідки
опало листя

хотів дочекатися
нового цвіту

а вже
смерть

прощання
коли відійду
запізниться потяг
з Києва

свічадо пощерблене
закриє стомлено
чорне
віко

поніміють листи
у поштовій скриньці

злиже вітер
останні спомини
затоптаних купин

отерпне шкіра
незайманої
жінки

невиціловані цілунки
настояться
як добре вино

катран часу
сухими колючками подряпає
підшви стежин

й закипить кров'ю
поранений овид
озвучений
останнім криком пугача

коли
відійду

***

сон
тимчасове занурення
у небуття

повне вивільнення
м'язів

проекція асоціацій
на екрані мозку

щоденна
гра у смерть
яка у визначений час

стає
реальністю

формула життя
злет
злет
злет

вільне падіння

зазем-
лен-
ня

*

люстро
свіжої кави

віддзеркалює
втрачених
друзів

ковток за ковтком
як удари
серця

гадання
на кавовій гущі

не поверне
зрізані
соняшники

*

опадають з дерев
бурхливі
багряні оплески

драма життя
скінчилася

на біс
не викликають

*

прив'яжу хрест
на маминій могилі
рушником
до землі

аби не відлетів
у вирій

без мене

*

вилуци
нове дерево

із сухого горіха

сплети
колиску для сина

з опалого листя

впади
за пором життя

запаливши
нове сонце

руки
щоб обіймати кохану
пристрасно

руки
щоб тримати дитину
ніжно

руки
щоб витирати сльози
невміло

руки
щоб завмерти навіки

під вагою
останньої свічки

*

лишилося
30 секунд
до моєї смерті

напевне
я викурив би цигарку
та на жаль
не палю

лишилося
20 секунд
до моєї смерті

напевне
я випив би пляшку горілки
на та жаль чи на щастя
не п'ю

лишилося
10 секунд
до моєї смерті

непевне
я переспав би
з вродливою жінкою
аби хтось
залишивсь
по мені

та ось
перші кулі
вкорочують
мені віку

а я
так і не встиг
нічого
зробити

III
коли закінчується гра

плач гітари
срібний місяць
що вийшов з-за хмари

знову вітер шумливий
приборка

щоб почути
як плаче гітара
із якою
розстріляний
Лорка

Луї де Фюнес
міміка
жести
маски
кривляння

справжнє обличчя

за інфарктним
серцем

*

спираючись
на костури

розтрощених парканів

хати
як старці
дибають наосліп

губиться
в пилюзі степу

неперспективне

село

гра

отож

починаємо

гру

домовляємося

я буду дитиною

а ти

моїм батьком

або вітчимом

я повертаюсь додому

замурзаний

в подертих штанях

і вимагаю нахабно

порцію морозива у шоколаді

і аж ніяк

не сподіваюся

на гірчичник паска

переінакшуємо

умови гри

я буду чоловіком

а ти

моєю дружиною

і от вже

над морем взаємної пристрасті

квлять чайно

наші діти

купаючись у піні

кохання

умови змінюються

я підлеглий
а ти
мій начальник

і от я вже уникаю
не твоєї
а вашої постаті
намагаючись не потрапляти
на ваші очі

тримаю
язик за зубами
у вухах вату
і міцно
заплющую очі

ускладнюємо
правила гри
і діємо в нових обставинах
я приречений на смерть
а ти
мій кат

схиляюся
під вагою вироку
і стаю на коліна
кладу власну голову
на ешафот
впевнений у правоті
кожної хвилини життя
яке для мене із справжнього часу
має перейти
у час минулий

і от вже моя голова
насправді
котиться розкраяним кавуном

по землі
розмотуючи клубок
червоної нитки крові

о Боже
коли ж це встигла
скінчитися гра

нескореність
ставав на коліна
перед
джерелом

ставав на коліна
перед матір'ю й батьком

ставав на коліна
у день всепрощення
перед
коханою

ставав на коліна
цілуючи
сина в колисці

а люди
все'дно казали
про нього

нескорений

***

коли відлітатимуть
лелеки
у вирій

я припаду до тебе
як збите вітром
яблуко
до землі

вкриватимусь сивиною
спаленого
листя

й берегтиму сутність
не вилущеного зерня
в соковитих
і теплих долонях
спогадів

коли відлітатимуть
лелеки
у вирій

*

необачно
розбив дзеркало

і світ
зазирнув мені в душу

мільйонами
самотніх
очей

*

ховаюсь
од власної тіні

прикрившись

чужою
тітню
*
заіржавів
журавлиний ключ

скрипить
першим морозом

колодязний
журавель

обірвана фата
бабиного літа

приховує
ілюзію щастя

*
серце
мов ятір

кидаю
в океан слів

чекаю улову

а в човні
й досі порожньо

*
щоночі

поринаю у сон
відчаєм

виринаю
надією

дитинство
хмари кудлаті
летять
наді мною

неначе
паперові змії
підкоряючись
владі вітру

а я ж бо
хоч плач
утримати їх
на невидимій нитці

ніяк
не можу

*

я білою шашкою був
і крокуючи
клітинками чорними
обминав
приховані пастки

і жодного разу
назад озирнутись
я змоги не мав

й нарешті прорвався
у дамки
від чого радів
безперечно
щиро

але
озирнувшись
побачив

на шаховій дошці
лишився
один

серед чорних
своїх
ворогів

*

зважився
іти
прямо

вийшов із хати

а там
п
е
х р е с т я
е

*

птахи
то мандрівні
сльози

неба

*

буває часом
тремтить твоє серце

як останній листочок
на дереві

тільки б
не одірватись

*

залебеділа мамина хата
залебеділа мамина м'ята
й мамині руки залебеділи
знялися у небо і полетіли

*

повернувся додому
лелекою

а гніздо
зруйноване

*

калинового
мосту

над маминою сльозою

довіку
не перейти

*

у зморшках
маминого обличчя

шукаю

колискову
пісню

*

до першого півня
за звичаєм встала
в торбинку до хліба
і пісню поклала

а як на край світу
синів виряджала
розкинула руки
і пташкою стала

*

всесвіт
розширюється

коли кохаєш

і звужується

коли
ненавидиш

***

небо

в розірваних рушниках

відібравши блакить
маминих очей

бовваніє куполом
роз ко ло то го
всесвітнього храму

й досі чекає
журавлиних
молитов

Різдво
лелітка терпіння
засвічує

першу
різдвяну зірку

над полотном присмерку

тяжіння
щедрої куті

до землі
до хліва
до стелі

з-попід сивих брів
рушників
на покутті

дві свічечки льону
Божих зіниць

й врунеться доля
торішнім збіжжям

між калиною серця
і
полином сльози

коляда
прокинувся

усі вікна
пелюстками обсипані

думав
що то мороз

а то
празникові одежі
колядників

у шибках

веснянка
зійшлися двоє
на одному вінку
а вже весна
а вже красна
вибілили мовчанням
сльозу
мов полотно
ой ягіл-
ягілочко

та й повіялись
за димом
спаленої зими
весняночко
паняночко
де ти зимувала

***

плачуть свічки
здушені
зашморгами потопаючих
вінків

попіл
неперестрибнутих вогнищ
сиплеться
у мокрі долоні мавок

причащається
остання зірка
неопалимою купиною

і ховається ранок
в горло
занімілої сопілки

***

Іванова ніч
спалахує на срібному екрані
Бористену
крештю місяця

розкриває очі
затоптаний ряст

й купальський вінок

кинутий тобою
з минулого

розбиває
скло моїх сліз

і
тоне

*

зібрати крики
з коренів
безголосих дерев

і передати
цей біль невигойний

бандурі

*

повертається
з вірію
бабусина казка

довго кружляє
лелекою
над пощербленим колесом

й падає
чорним каменем
в босі ноги

ой яка тужлива
співається
колискова

***

бажання
припасти до вуст
Бористену

у надії вгамувати біль

бажання
упіймати вінок
з купайлових рук
у надії на суджену

бажання
перетнути гранулу
ватри

у надії на катарсис

бажання
поєднати триєдність світу
з масштабом двоокості

у надії доцільності руху

бажання
спалити солом'яний дух
марени

у надії
на власне безсмертя

бажання бажань

***

тиша
настояна на спогадах

відлунює шерхотом
затертих пальцями
сторінок
сімейного альбому

і чутно
навіть
як під товстою
згорбленою обкладинкою

фотографії
поміж собою
перемовляються

*

ніч

піснею
мати виходить на ганок.
ранок

батько
до клубу
на милицях йде
день

вітер
цілує
бабусині плечі
вечір

кашляння
діда
відлунює ніч
ніч

а я
у колисці
вигойдую сон
син

* * *

вітер шмалький
наліг на весла

прибив до берегу
мого відчаю

брунатну куряву
з-під ніг
дитинства

запустив
свої пальці
у моє волосся
як колись
це робила кохана

став я із вітром
навколішки
визбирувати

загублені
роки

*

влучним снайпером
узято на приціл
мій спокій

й відтак і живу

мішенню

*

у рожевому горлі
ранку

застряв
кісткою місяць

сльозяться
безсонням
очі

матір
ненько моя

розсуваючи
землю руками
ти ідеш

до глибинної суті
першооснови

щоб нагадати
про себе
весною

цілющою
материнкою

батько
дивлюся
на почерк батька
і серце
здрігається

так схожа
його рука
на мою руку

пожовклі листи
порохнявіють
з кожним роком

а нових
писати
нікому

***

відлітає у вирій
мамина
колискова

пахощі
вогкого листя
затулюють
овид пам'яті

і губиться
кукурікання півня

в сивині
маминого волосся

***

заклечана хата уся в образах
і туга Господня в дитячих очах

зів'яли роки і забрали лелеки
зажурену неньку у вирій далекий

торкнулося серце смертельного жала
і хата зі мною навколішки стала

* * *

подумки зібрав
кожну
виплакану мамою
сльозу
до сльозинки

і
потонув

в океані
відчаю

***

Догорають каштанів свічки,
в'яжуть вузлики вишні і груші.
І вертають до нас ластівки —
наших предків окрилені душі.

Двійко з них засотали гніздо
попід стріхою нашої хати.
Люди кажуть "весна", але то —
я упевнений: батько і мати.

березень
я перші проліски ласкаві
привеснив поглядом до ніг
вітрець у сонячній оправі
шпаків стрічає біля стріх

на перехресті двох ведмедиць
зірки яріють мов шаблі
і проростає оселедець
на чорній лисині землі.

квітень
Білим по білому — біллю
шиє весна сорочки.
Пізнє квітнєве весілля:
мерзнуть каштанів свічки.

Дощик-забрда ледащо
коником в ринвах сюрчить.
Хмара, ошкіривши пащу,
довго і хижо гарчить.

З вишень, немов з наречених,
вже облітає фата.
Атомом мічені гени...
Вічних небес мерзлота...

травень
травень
розрізає хвацько
зелений напірник
тополі
розтрущує пір'я

за вітром
як сніг

і прагне
вважаючи себе митцем
театру абсурду
аби всі повірили
у справжність зими

а люди
випльовуючи з рота
тополинний пух

вірили
у календар

червень
тріюлет
знов літо править мажі на Херсон
земля до річки спрагло припадає
а сонце все пече і не сідає
знов літо править мажі на Херсон

над степом вітер марево гойдає
брунатний день вколисує у сон
знов літо править мажі на Херсон
земля до річки спрагло припадає

липень
Над Херсоном липневе осоння.
Над Славутою чайки ячать.
І авто, переїхавши сонце,
по дорозі розпеченій мчать.

Відганяю журналом задуху,
з вентилятором схожа рука,

так нагадує спека свекруху,
що невістку свою допіка.

***

Відщебечу, може відкурличу.
Яблуком дозрілим упаду.
За собою піснею покличу,
а можливо, й з розуму звезду?..

Наче в'юн навколо обкручуся
і до тебе міцно притулюсь.
З небокряю зіркою скочуся
і сльозою в зморшках загублюсь...

***

Життя неминуче тече,
немає й секунди перерви.
І серце частіше пече:
це нерви, звичайно, це нерви.

Набридли уже досхочу
скандали і різні ексцеси.
І знов уві сні я кричу:
це стреси, звичайно, це стреси.

Та ось, зупинившись на мить,
відчуєш приплив сподівання, —
І тіло жагою горить, —
це віра, звичайно, в кохання.

IV

береги однієї сльози

*

Зіткана із протиріч —
пекла створіння і раю.
Знаю тебе і не знаю:

чари примружених віч.

Певно, приховує джин
цю таїну нерозкриту.
Жінка — це знаки санскриту, —
шанси: з мільйону — один.

*

і розбите скло
стулює

відблиски сонця

як утримати
рештки дитячого крику

у лоні
матері

жіноча молитва
(іронічне)
о ця довга
як на Голготу
дорога на ринок

о це безкінечне
з кишені
грошей віддавання

о ця немислима
важкість
не тобою зрощеної
картоплі

о ця постійна
прометеева прикутість
до вогню
газової плитки

булькотить пекельно
в казані вода

отак
і минає
день

туга
на піраміді усамітнення
слова стають
мармуровими брилами

над снігом відчуження
наші цілунки
проростають
пролісками

дві обручки кульбаб
розсипаються
срібним порохом

тужу за тобою
як очі сліпого
за сонцем

*

спадуть
з мого тіла

як листя
з осінніх дерев

твої поцілунки
обійми
невтолима жага
заборони
і дозволи

і залишаться
на пустелі моєї шкіри

зморшки
зів'ялих
мрій
*

ми випили ніч
до дна
аж тіло здолала
в'ялість
кохання жага
не сталість
був трунок
тепер
труна

між нами
струна німа
і серце ятрить
оспалість
ось так і приходить
старість
коли й сорока
нема

*
догоріла

остання свічка

занімів
од чекання
годинник

вже і кава
у чашці
береться кригою

а моє тіло
ще й досі
чекає

твоїх
обіймів

чекання
ліг каменем
перед ганком
твоеї
хати

у чеканні взаємності

та й обріс
мохом

*

зв'яжу собі погляд
шнурками твоїх брів

наскубаю терпкості
кислиці
твоїх вуст

потону у купинах
твого
соковитого тіла

й обернуся
свійською качкою

на твоєму
подвір'ї

*

під дуду
я піду
побреду

і біду
в лободу
заведу

ворожду
і нужду
одведу

в слободу
приведу
молоду

у вузду
попаду

й пропаду

писання портрета

батогами

лупцює очі

твое волосся

сліпить

сонячними зайчиками

твій погляд

бісиками

звиваються в посмішці

твої губи

руки

немов два списи

націлені

прямо у серце

диявол в спідниці

біля пекла

кохання

моя дружина

*

від мене

й до неї

безліч опалих обіймів

від неї

й до мене

безліч перев'ялих цілунків

ніхто не знає
що ми береги

однієї
сльози

закохані
місяць-молодик
буває закоханих
гострими різками
мов телятко дурне

а він і вона
припухлими
від поцілунків губами
п'ють нічний келих
чорного вина

і сп'янівши коханням
лишають
з останньою зіркою
під вербою

білу
квартиру
ранку
*

всю ніч
я писав

листи до тебе

а всі аркуші
чисті
* * *
впіймав
кольоровий метелик
твого погляду

затиснув
у сталевий кулак
раціональності

аби
не випурхнув геть

а коли
з часом
повільно розкрився
п'ятипелюстковий
бутон руки

долоня
ятрилася кров'ю

втраченого
кохання
*
і знову осінь
холод і мовчання
і я і ти
одні на всі світи
між нами шал
нестримного кохання
за нами гріх
і спалені мости

*

я я
і ти і ти

це це
два сонця два сонця
й й
два місяці два місяці
у безмежжі погляду у безмежжі погляду

я я
і ти і ти

це це
два океани два океани
хвилювань хвилювань
із із
шепотом хвиль шепотом хвиль
і і
підшептом рині підшептом рині

я я
і ти і ти
це це
два крила два крила
вістрям польоту вістрям польоту
над літами над літами
набутого досвіду набутого досвіду

я я
і ти і ти
це це
два невеличких два невеличких
всесвіти всесвіти

і

одне
велике
серце
*

тримаюся
крихких берегів
ілюзій

наповнюю ними
і тишу
і ніч
і темряву

о як я боюся
втопитись

в розлуці
з тобою

*
день
догорає
на попіл

по той бік
життя
обличчя твоє
як скло

а я
краплі дощу
на ньому

*
не жени

своїх слів

що нуртують
в тобі
як нерв

бо мій голос
і є ті слова

що крізь тебе
проходять
як блискавка

*

десь там
в глибині
твоїх сірих очей

причаїлася
пам'ять

у якій
мене ще
немає

і прокинувся
біль

на твоїх
вологих вустах

аж я

стрепенувся
від крику

кохання
Ллється із келиха місяця
чорне вино довкруз.
В сірих очах твоїх бісики
просяться: "Руш мене, руш!"

В косах розплетених (лишенько!)
мову втрачаю і глузд.
Персів сполохані вишеньки
котяться прямо до вуст.

Сповнена шалу і подиву
кожна розбурхана мить.
Тіло на відстані подиху
сонцем південним горить!

Серце, під скроні розгойдане,
проситься в дзьоб солов'ю...
Скільки в коханні вже пройдено,
я ж — ніби вперше — люблю.

у полоні Еросу
(циклібри*)

1
спадають
наші одежі
лускою померлих риб

Homo sapiens тотожно Homo eroticus
бо найвища жага —
це пізнання непізнаних насолод
Homo sapiens тотожно Homo eroticus

лускою померлих риб
наші одежі
спадають

2
що
може бути
цнотливішим за місяць

на темному простирадлі ночі
нічний метелик нестямно цілує фіалку нічну
на темному простирадлі ночі

цнотливішим за місяць
може бути
що

3
серце
палає нестямно
вкриваючи тіло росою

і кожна клітинка од згаги і шалу тремтить
так збирається дощ — щоб вологою нас окропити
і кожна клітинка од згаги і шалу тремтить

вкриваючи тіло росою
палає нестямно
серце

4
ніколи
не зможу забути
найперший цілунок в житті

так метелик лягає на лезо вогню
чим гостріше жага — тим гостріше і буде утрата
так метелик лягає на лезо вогню

найперший цілунок в житті
не зможу забути
ніколи

5
стою
нерухомо навпроти
боюсь доторкнутись до тіла твого

тільки очі красою напитись не зможуть ніколи
найпрекрасніша в світі троянда — іще нерозкритий бутон
тільки очі красою напитись не зможуть ніколи

боюсь доторкнутись до тіла твого
нерухомо навпроти
стою

6
волосся
п'янке джерело
у тумані нічних насолод

кінчик вуха твого я губами уперто шукаю
кожна ніч перетворює нас на крилатих істот невагомих
кінчик вуха твого я губами уперто шукаю

у тумані нічних насолод
п'янке джерело
волосся

груди
коханої жінки
двох жаданих антен коливання

збігаю цілунками до найчутливіх верхівок
тим краще вино — коли п'ється ковтками найменшими
збігаю цілунками до найчутливіх верхівок

двох жаданих антен коливання
коханої жінки
груди

8
відкриваючи
мушлю твоїх вуст
я шукаю цнотливу перлину кохання

твої груди напнулись як білі вітрила на щоглі
нас борвій підхопив і поніс у нестримному шалі на скелі
твої груди напнулись як білі вітрила на щоглі

я шукаю цнотливу перлину кохання
мушлю твоїх вуст
відкриваючи

9
цілую
я груди твої
щонайменша клітинка мого ества

вибухає й кривавить мов спіла калина у роті
цей смак і солодкий й гіркий водночас як гріховне кохання
вибухає й кривавить мов спіла калина у роті

щонайменша клітинка мого єства
я груди твої
цілую

падіння
оголюю
твое тіло

цілую
кожну його клітину

квапливо лягаю
на перехресті матерії й духу
каменем

об який спіткнеться
моя свідомість

і радо впаде
в трясовину

взаємної пристрасті

*

і навіть тоді
коли ми
одне тіло і серце

і близькість
у шалі нестримнім
сягає
найвищої миті

і навіть тоді
(напевне
ти будеш сміятися)

я хочу
ще ближче
до тебе
бути

*

ти обплутуєш мене
спочатку поглядом

потім руками
і поцілунками

аж допоки
я зрушити з місця
не в змозі

і лиш
після цього

як ніколи
почуваюся
вільним

*

ти спивала
мене
до дна

й шепотіла

при тому:

-я хочу
щоб ти був
щасливий

і мені раптом
спало на думку

напевно
щастя минає
тоді

коли спрага
назавше
зникає

*

ти хочеш
пізнати
моє кохання

не вагайся
візьми
і убий мене

і тоді
я щоночі
являтимусь тобі в снах

й колисатиму в пестошах
неймовірних
голизну твого тіла

а ти тільки
зітхатимеш
голосно
і безсоромно

кусаючи лікті
при цьому

і промовлятимеш

навіщо
тебе я
убила

інтимний триптих
1
на блакитному простирадлі
неба

білопінною хмаркою
твое тіло

тужавіють м'язи
кожна клітинка
мене
тебе
нас

спрага душі
і тіла

чекання
дощу

2

спалахую жагою
блискавки

ти
наче громовідвід

вбираєш
мою енергію
в своє лоно

живиш зливою
сонячного волосся

і засвічуєш
райдугу
Фройда

3

засіяна
моїм сім'ям

паруєш
до породільного грому
розпечатаного горла

який відлунить
найпершим криком

матеріалізованого
кохання

липень-96

знов пражить сонце і без тіні
поблідло небо голубе
і легіть хвиль і підшепіт ріні
усе нагадує тебе

лазурні обшири нетлінні
і море ніжне як єдваб
й твої обійми білопінні
такі ж пекучі повні зваб

не нагусають оболочи
не тче мережив сивина
тож певно житиму допоки
я не зіп'ю любов до дна

*

ти мій зір
який одвіку маю

крові дзвін
що в жилах виграє

я злидар
коли тебе втрачаю

я багач
коли ти поруч є

*

і навіть уві сні
я бережу
твою посмішку
і зорі
твоїх очей

і навіть уві сні
я промовляю твоє ім'я
торкаюсь рукою
твого волосся
і цілую
твої вуста

і навіть уві сні
я боюся
порушити

цей
сон

*

ніч залишає
на наших обличчях
тінь смутку

як довго
ти мене не бачила

як довго
я тебе не бачив

***

простягаю до тебе
руки
і торкаюсь твоєї
тіні

я крокую по лезах
муки
у твої почуття
нетлінні

загусає довкола
тиша
павучком у твердім
бурштині

ти хвороба моя
колишня
що мене допікає
нині

*

я прийшов
непомітно
в твій сон

сів
обабіч ліжка

і довго
пестив твоє
волося

а ти
посміхалася
уві сні
і мовила
не залишай мене

а на ранок
зустрівши
проказала між іншим

ти мені
снівся

*

і навіть
коли осліпну

бачитиму тільки

твоє
обличчя

геометрія кохання
в замкненому колі
очей

загубився

трикутник
серця

*

навіть вітер
що здіймається
з твого волосся

у цей вечір
дослухається

до падолисту
нашого шепоту

*

не порушити
твій сон

поцілунком у вічі

й зірвати

на павутинці тиші
калинову
ягідку

*

між двома
філіжанками кави

одне
болісне мовчання

на двох

*

ти цілуєш
мене

а по тілу
нестримна дрож

як відлуння
твого
кохання

*

припадаю
до твого лона
і по тілу
жаги луна
ти солодка така

й солона
ти весела така
й сумна

осяйна
недосяжна зоре
освяти
освіти
і світи
чарівна
як незвідані гори
таємнича
як інші світи

*

ти прекрасна
як зірка різдвяна
на небі

ти ніжна
як дотик руки
немовляти

ти чуттєва
як полум'я свічки
у темряві

ти бажана
як дощ прохолодний
в жароту

ти прекрасна
як вірш

що його
написати
не зможу

*

любити тебе
це напиться
води
солоної

і ходити довіку
пустелею

у пошуках
краплі
дощу

*

сніг
пережитих років

упав
на наше кохання

й досі
не тане

V

шукаю себе

сповідь на самоті
поема

1

отже

я їду

годую вщертъ
ненажерливий шлунок
своєї валізи
зайвими речами

яких вже роками
не можу позбутись
через свою нерішучість

отже
я їду

покидаю
напризволяще помешкання
яка завше було порожнім
навіть
зі мною разом

замикаю двері
що звикли
тільки до моєї руки
бувайте

отже
їду

залишаю без нагляду
цей непримітний провулок
обцілований поглядом
і підшвами старих черевиків

прощаюсь
із містом оцим непричесаним
що за десять років
так і не стало
рідним
отже
я повертаюся
до берегині своєї

і хоч випадає
ще тисячі кілометрів дороги
душа вже зараз
лопотить прапорцем хвилювання
як колись у руках
на святковій демонстрації
з висоти батькової шиї

боюсь
аби не зірвалися
з нотного стану нервів
форшлагі крику
аби не забриніли
фермати сліз
на басових ключах
зіниць

зібгавши в кулак
мурашки думок і спогадів
стаю на перон
залюднений
від якого відштовхуюсь
рівно о першій ночі
зеленим огірком вагону
за номером десять

з перемінною швидкістю
переміщаюся

в просторі й часі

назустріч
минулому

2
у той час
коли ритм серця мого
розійдеться
з ритмом вагонних коліс
створюючи
аритмію дороги

так хороше
за склянкою символічного чаю
схопити поглядом
краєвид за вікном
і при цьому
ні про що не думати

щоб дати нарешті
спокій
атрофованій в безкінечних
вокзальних чергах
нервовій системі

тук-тук
тук-тук

тук-тук
тук-тук

земля
напруживши сталеві вени
грає

металевими м'язами
потягу
дослухаючись
до мого серцебиття

тук-тук
тук-тук

тук-тук
тук-тук

подумав про це
і замислився
а чи так це
насправді

ачи може знову мій мозок
потрапив
у тенета штампу

певно
що так

адже люди
живуть
сміються
радіють
і плачуть

роблять щоденну
сімейну роботу

і при цьому

якщо все гаразд із здоров'ям
вони не чують
інтервалів серцевої музики

бо знають
серце та місці
і працює справно
виконуючи свою функцію

а отже
можна не перейматися
усе гаразд

люди звикають до цього
і може навіть
видатися
що у них
порожнеча у грудях
хоча це не так

чому ми хапаємося
за груди
тільки тоді
коли серцю боляче

коли іноді
нічого не можна
вдіяти

і нічим
вже йому
не зарадиш

чому

так рідко
долоня правої руки
припадає до серця
без валідолу

тонемо
у вирі буття з головою
захлинаємося
хвилями стресу

лягаємо
на електричне ліжко
безсоння

падаємо
у прірву кар'єри
грошей
орденів і медалей
закордонних машин і дач
привілеїв і пільг

усього побільше
побільше
побільше

і якомога швидше
швидше
швидше

і все
поза чергою
щоб не чекати

поспішаємо

вмерти

З

хотів

поглянути у вікно

дізнатися

скільки лишилось

до рідного дому

але побачив

на негативі віконного скла

власне обличчя

повагом сів

у фотелі

тьмяних очей

і запитав:

— хто ти єси ?

сказав

і здригнувся

невже це мій голос

— хто ти єси?

хто?

хто?!

хто...

зріст — 182

вага — 64

волосся — русяве

(та й де воно
те волосся)
очі — сірі
вік — далеко за 40
(якщо точніше
народився
19 червня 1959 року)
особлива прикмета:
ненавиджу
нові костюми
у яких відчуваєшся
зашореним
липким павутинням обережності

ось тут не сідай
аби не зім'яти
ось туди не біжи
аби не розірвати
ось там обійди
аби не забруднити

і ще кільканадцять "аби"

а ще не люблю
їздити трамваєм

який ні на йоту
збочити не може
з гладкої та рівної
колії

інакше зупинка
і вже
ані руш

люблю
ходити
пішки

навпростець
манівцями
по колу
вперед
чи назад

як заманеться

аби
не по колії

тож сприймайте мене
пішим подорожанином
у поношеному
і вивіреному
як друг
одягу

ось я
беріть мене
їжте
лупцюйте поглядами
обливайте
брудом словесним
вимажте дьогтем
обваляйте у пір'ї

і я буду
таким

яким ви хочете

мене
бачити

ОТОЖ
ХТО Я ЄСМЬ

стороннім
може видатися
що зараз
я саме такий
яким виглядаю зовні
у дзеркалі

але це неправда

так може здаватися
тільки
з першого погляду

а чи може бути
правда правдою
на перший погляд

навіть
у власних очах
я
невідомий
бо маю не одне
alter ego

які виявляються
згодом
одне за одним

в очах дружини
я невинувато смугастий
себто відкритий
і потайний водночас

а ще той
хто не вміє жити
з одними ідеями в голові
і в довічних позичках

в очах друзів
поет
педагог
журналіст
видавець
а ще дивакувата людина
що голими руками
прагне змінити на краще
світ
заюшений виразками

в очах лікарів
вразливий і кволий
маю хвору печінку
і видалений жовчний міхур
завдаю їм
зайвого клопоту

в очах ворогів
яких чимало
постаю чимось гидотним
аж до відрази

хоч нікому з них
дороги не перейшов

в очах синів своїх
люблячий батько
що надто їх панькає
всупереч справжній педагогіці

отже
зовні
одне і те ж
начебто

тіло
обличчя
руки
ноги
очі
волосся
губи

але ви не вірте
відображенню
в люстерку
ваших зіниць

я не біном Ньютона
затиснутий
в геометрію формули
і доступний
усім школярам

я приклад
хоча й невиразний
теорії людської відносності

і тому різний
щомиті

в просторі й часі
в матерії й душі

в безкінечності
космосу

4
свідомо
поринаю у сон

стукіт годинника
порушує тишу

мама
тривожно питається:
— хто там?

— це я
не лякайтеся
нене

прийшов до вас
знову
впустіть мене
хоч ненадовго
у сон ваш чутливий

аби пригорнутися
як у дитинстві
до ваших грудей
і цілувати нестямно
руки натруджені

чуєте
мамо

ясен рипить
за вікном

виколисує спомини
гойдалка

Гелґоче
колодязний журавель

любисток
до хати
проситься

мамо
скупайте мене
у тому любистку
очистіть мене
від міської кіптяви
звільніть од гріхів
і думок напосідливих
якими
переобтяжена голова

давайте вдвох
заспіваємо
української пісні
це буде
для мене
найліпшим очищенням

хай нас почують
пращури наші

онуки і правнуки
народжені
й ще ненароджені

хай тихо із нами
підтягнуть
цю пісню

у якої
не буде
кінця

5
прокидаюся

темінь

минуло двадцять хвилин
сну
а побачив
половину життя

невже
моє життя
отаке коротке

лежу
втиснутий рухом
і необхідністю
у вологу залізничну постіль

відчуваю
неймовірну важкість
у кожному м'язі

немовби несеш
величезний тягар
на собі
і від того прошкуєш
не поспішаючи

виважуючи
кожен крок
цінуючи
кожну клітину
дороги

і при цьому
благаючи Бога
аби швидше кінець

і ось
нарешті
звільняєш
тіло своє
од зайвої ваги

й подорожуєш далі
просто неба
не помічаючи

тієї дороги
що виводить тебе
уперед

і робить
щелепи штучними
тіло вразливим
а розум досвідченим

відтинаючи
друзів дитинства
що лишаються
десь позаду

й до яких
дотягнутися можна
тільки
кардіограмами почерку
у листах

й зненацька
зупиняєшся
відчувши бажання чудне

покласти
собі на плечі
найбільший
найважчий тягар

і лише тоді
усе в цьому світі
стає для тебе

на своє
місце

6
у хвилини
найбільшої скрути
коли душа твоя й тіло
запрагнуть самотності

мозок
малює уяву

останню
крижину на річці
що надто повільно тане

останню
квітку з букета
в порцеляновій вазі
що довго не хоче в'янути

останній
промінчик літа
що зігріти ніяк не може
застиглу кров

останній
листочок на дереві
що б'ється
тремтячим сердечком

останнє
чуття кохання
що висівається поміж пальцями
тоненькими
цівочками піску
до останньої піщинки

яка зблисне
наостанку
зрадливою сльозою
на пошерхлій від часу
долоні

я знову
в полоні Морфея

наснилося
що тіло моє
перетворилося
на білій
холодний мармур

як став я
на власній могилі
пам'ятником

і ось
розмикаю
губи свої
різьблені

і
галасую
на повні гранітні
легені:
— тату!
(ой Боже
таж тато давно вже
помер)

врятуйте мене
від смерті
серцем своїм
гарячим
бо холодно
зимно мені
на вітрищах стоять
отак
просто неба

бо навіть
немає чим шкіру

свою мармурову
прикрити

чуєте
— та-а...
прокинувся
— ту-у...

луною
об стелю
об двері
об вікна
а у вагоні

порожньо

схоплююсь на ноги

розрівнюю зморшки
на обличчі руками
кидаю втому
з рештками сну
під поїзд

відшукую
посеред меридіанів та паралелей
мозку

власне
місце

і знаходжу його
у майбутньому
в прямокутнику ще мені невідомої

землі

де ховається
вічність

7
каблучками
цокотять дзигарі
по скронях

жується
жуйкою час
зшиваючи і розпорюючи
повіки

час
категорія магічна

він обплутує мене
своїми незримими нитками
затискує з усіх боків
як прес

заковує у кайдани
перетворює
на свого раба

замикає
у вічне коло

робота — дім
дім — робота

і немає кінця
обертанню життєвого кола
вирватися з якого
аж до смерті
буває важко

але я напружуюся
роблю надзвичайне зусилля
понад гранню
можливого і неможливого

і
виринаюся
зупиняючи час

.....
.....
.....

лечу-у
на поба-а-чення
з лі-і-сом

який
зустрічає мене привітно
жебонінням струмка
мелодією квітів
розмовою ягід
шерхотом трав
шелестом вітру

а я стою
посеред
всесвіту

ошелешений радістю
і натхненням
дослухаюся
до їх незрозумілої мови
так
начебто я розумів її добре
як свою
рідну мову

і падаю долі
у запалі землю цілую
і говорю
говорю
говорю

а ліс нашорошив
чутливі антени гілок
і теж мене слухає
так

начебто він розумів мою мову добре
як свою
без інтерпретації

отак аж від ранку
до самого вечора
розмовляємо
дослухаємося
один до одного
і
розуміємо

розуміємо
розумі...

— ваша станція

чуєте
прокидайтеся

— дякую
відповідаю автоматично

знімаю валізу
з горішньої полиці
і крокую на вихід

— здрастуй
степова моя
берегине!

8
був упевнений
що добре знаю
рідне місто
обвіяне спекою
і пахощами
прогірклого степу

оцю вулицю
колись католицьку
а нині
фельдмаршала
царської армії

(слава загарбникам
слава
увічнимо їх
і словом
і бронзою)
на цій вулиці
спотикатимусь

тепер щодня

оці старовинні будинки
занесені
до світових каталогів архітектури
що слугують сьогодні
крамницями
чи то пак супермаркетами
з іноземними написами

оцей планетарій
в якому космічні матерії
вже давно замінив
вітчизняний текстиль
за помірними цінами

оцей
залізобетонно-скляний скелет
колишнього райкому партії і комсомолу
в якому сьогодні господарюють
ті ж самі колишні
називаючись
нашими обранцями
і притому вважаючи себе
кращими за мене
за тебе
за вас
за нас

оці мертві
як після нейтронної бомби
сходи
що ведуть
до спорожнілого театру
вакуум в душах

оцей
венеричний диспансер

з неповнолітніми хворими
молодими повійками
і початкуючими гомосексуалістами
що мастурбують по туалетах
під брутальними написами з малюнками

і яких не врятує
від СНІДу
навіть оральний секс

оцей дитячий кінотеатр
імені зрадника батька
який знову зветься костелом
як і сто
і двісті
років тому

о з якою покорою
ксьондз
прибирає щодня
розкидане довкруз
зіпсованих душ
сміття

може саме тому
сутана у нього
чорна

бо пройти
болотами гріхів велелюдних
в незарошених брудом
білосніжних шатах

під силу
лишень
Христові

я раніше був переконаний
що добре знаю
своє рідне місто
до скрипу піску на зубах
але

зустрівши столітнього діда
і поблукавши з ним разом
вулицями його спогадів
побачив

невимовної краси аптеку
з ажуровим візерунком
чавунних ґрат

померлу бруківку
вимощену жовтим і рівним камінням
як у Японії

померлу німецьку кірху
до якої
завжди поспішали люди

померлий доглянутий парк
від якого
не лишилося жодного дерева

і стало ураз
боляче
аж до судоми

і так забажалося
жити
у померлому місті

9
колись у дитинстві
я любив їздити
на триколісному велосипеді
вузькою стежкою
яка починалась
за нашою хатою

обабіч якої
росли будяки
у повен мій ріст

здавалося
ні
я просто був переконаний
що одного дня
саме ця стежка
приведе до якогось дива

така вона була
втаємничена
ніби дідусеві казки
про тридев'яту землю
з чарівним клубком-поводирем

але кожного разу
я змушений був
повертатись назад
з почуттям гіркоти
і розпачу

і сам не знаю чому

сердився на маму
і на вітчима
ходив цілий день
набундючений
тамуючи
незрозумілу образу
і злість

ось так
і виріс

а тепер
замість однієї стежки
я маю їх на обличчі
не один десяток
і кожна веде
до старості

і обабіч кожної
рояться спогади
біль
сльози
і сум

заплющую очі
і знову рушаю в дитинство
прагнучи пригадати
щось до щему приємне
і світле

та на очі
наринає кімната
посеред якої
стілець
і я на ньому
обпершись
ридаю

мені десь років з дванадцять
а я плачу так гірко
немов
за усі гріхи людства
і невідомо звідки
набралося стільки сліз

плачу голосно
не помічаючи
як за плечима опиняється
мама

вона гладить мене по голівці
й питається звідки у мене
малого
така туга

— мамо
я не хочу вмирати!..

і ридаю

а вона
пестить моє волосся
дивиться крізь відчинені вікна
і тихенько
шепоче молитву:

— Радуйся, Маріє, Благодатна,
Господь з Тобою!
Благословенна Ти між жінками
і благословенний плід лона Твого,
Ісус.
Свята Маріє, Мати Божа,
Молись за нас, грішних, нині
І в годину смерті нашої.
Амінь.

чи то від молитви
чи від маминого голосу
я заспокоююсь

лише зрідка
шморгаю носом
і повторюю
незрозумілі слова
вервиці до Богородиці
від яких так спокійно
і сонячно

і мама мені видається
отією Святою Марією
що спустилася з неба
і молиться
за кожного грішника
аби не дати йому
померти
наглою смертю
без сповіді

і я вже вірю
що житиму вічно
тільки б не загубити
якнайдовше утримати
ту вузьеньку стежку
котра від порогу
нашої хати
веде до якогось дива

розплющую очі
і посміхаюсь
бо давно вже немає
тієї стежки
вона розорана

і мати моя
не Діва Марія
а велика грішниця
як і я

і ніхто з нас не вічний
у цьому невічному світі
хоча про безсмертя
і мріє кожен

та я шепочу
молитву до Богородиці
перебираю пучками вервицю
зерня за зернятком

і вже не страхаюся
смерті
що здатна
усіх упокорити

чорним своїм безмежжям
смородом розкладання плоті
маячнею товстих хробаків
вздовж кісток
що зотліють останніми

і все ж я боюся
лише одного

аби за життя
не зотліла
душа

10
я поховав себе

живцем
у новому цегляному будинку
у кімнаті
на дев'ятому поверсі
куди вранці заходить
рожевощокій ранок

в полудень
смагляволице сонце

а увечері
коли усе небо обляже
чорнильна тиша

до мене
приходять
зірки

їх багато
відомих і невідомих
сліпучо-срібних і трішки тьманих
але

я завжди шукаю
оту зірку
найяскравішу в небі
що сходить над чорним Донбасом
і зорить
над моєю головою
обминаючи зорепад

це
моя зірка

що губиться
на зоряній вишивці
чорної
сорочки неба

ме quaego
шукаю себе

хата
де я народився
стала землею
разом із батьком

ме quaego
шукаю себе

школа
де я навчався
стала спогадом
разом із мамою

ме quaego
шукаю себе

впізнаю
свої губи
у старшому синові

ме quaego
шукаю себе

впізнаю
свої очі і посмішку

у молодшому синові

ме quaego
шукаю себе

руки коханої
блукають
рельєфами мого обличчя
і тіла
від пораного чола
до чоловічого життєдайного кореня

ме quaego
шукаю себе

дороги кидаються
навсібіч

ловлю їх
тремтячими пальцями
й намотую
на свої ноги

ме quaego
шукаю себе

будинки перетинають
мій шлях
дерева біжать
навперейми
ставлять підніжку
шляхові знаки і світлофори

жбурляють блискавки
небеса
остуджують холодні дощі
жагу мого руху
і прагнуть мене
зупинити

увігнати
у землю
я к
ц
в
я
х

але я ще
не заіржавів

те quaego
шукаю себе

о Боже
невже я проциндрив
життя своє марно
і всі мої мрії були
мільними бульбашками
або відлетіли
повітряними кульками геть

доводь тепер
з піною на губах
що вони були гарними
і барвистими

те quaego

шукаю
шукаю
шукаю себе
у минулому
і в сьогоденні

а я
в невідомому завтра
яке недосяжне мені
і нікому

о як пізно ми каємося
перед Господом

безглуздо хапаючись
за свічечки
немовби
дрібними грошима
і спалахом гноту
можна
спокутувати гріхи

о які ми
наївні

чи встиг я зробити
хоч крихітку з того
чим жив
про що мріяв

чи зможу померти
спокійно
зірвавшись серпневою зіркою
у провалля

чи дійде
мій спалах останній
веселковою енергетикою душі
до чийогось вікна
озоривши
священну хвилину зачаття
нової
зірки

падаю в безвість
не встигаючи роздивитися
власне
обличчя

11
істини
не існує

крім Бога

є тільки думки і гіпотези
закони і принципи
такі ж далекі від істини
як і самі люди
що їх створюють

а власне
що є істина

махаємо руками
думаємо
що злетимо

але небо

давно вже заасфальтоване

вдивляюсь у сонце
до мозолів на очах
які вибухають кринично

і мандрують
дві солоні тарапуньки
руслами зморшок
до прогірклого болю
перших сивин

запліснявів хліб
спечений мамою
вишенька
кинула долі
білу хустинку
покрившись
краплинами крові

минуле
б'є по мені бумерангом
і падає в ноги
зеленим калачиком
який у дитинстві
був найсмачнішим за всі цукерки

білі хмарини
сторінками інститутських підручників
і конспектів
нагадують
про незамінний внесок
Леніна і компартії
у розвиток гінекології

мабуть тому
мій диплом
червоний від сорому

відсікаю його
від себе
як власну руку
уражену гангrenoю

з рани
випурхує біла голубка
то совість моя
що сповідається перед Богом

я одиниця
помножена
на нуль

бачу сни
чорно-чорні
з розплющеними очима

прокидаюсь
від крику дитини
вибігаю на вулицю
а там

берізки настрахані
забрели у блакитні калюжі
і плачуть
по вбитому синьому птахові

вітер свище
у моїх спорожнілих кишнях

волося
посивілим листям
відлітає у вирій
і нічим
прикрити лисину

попереду
остання зима
з обірваними струнами
заледенілих
дерев

12.
якщо я забуду
скласти
свій заповіт

перепишу
Заповіт Шевченка

краще
не зможу
придумати

1991-2001 рр.
Херсон — Київ — Краків — Жешів — Херсон

епілог
пересію я думки
пересію
замальовані шибки
відігрію

та збороти я не в змозі
завію
перший іній на порозі
старію